

Posudek na habilitační práci Mgr. Jiřího Špalka, Ph.D. „Veřejné statky. Teorie a experiment“

doc. Ing. Jan Pavel, Ph.D.

Cíl práce

Jak již sám název práce napovídá, jejím cílem je podrobná analýza konceptu veřejných statků a zejména jeho implikací směrem k existenci alokačního státního zásahu z důvodu existence „černého pasažéra“. Autor se prostřednictvím přístupu experimentální ekonomie snaží ukázat rozsah tohoto problému a analyzovat možnosti získávání příjmů pro produkci těchto statků na dobrovolné bázi, tedy při absenci státních zásahů do ekonomiky. Propojení teorie veřejné ekonomie a experimentu považuji za velmi prospěšné pro další rozvoj teorie veřejných statků.

Struktura práce

Práce je logicky strukturována do 11 kapitol (poslední má podobu případových studií), kdy autor spěje od obecného ke specifickému a postupně se od vymezení obecného konceptu racionálního jednání dostává až k zapojení přístupu experimentální ekonomie do analýzy problému existence černého pasažéra. Vychází přitom z velmi rozsáhlé zahraniční a domácí literatury, která se tomuto problému alespoň částečně věnovala. Text je psán přehledně, argumentační úroveň je velmi dobrá a závěry jsou dle mého názoru dostatečně vyargumentovány či se opírají o výsledky vlastního výzkumu.

Použité metody

V rámci předložené práce byly použity standardní výzkumné metody. Z obecně vědních metod je nejčastěji použita metoda analýzy sekundárních zdrojů. V druhé části práce autor prezentuje i výsledky vlastních empirických výzkumů, kdy pro jejich vyhodnocení používá metodu indukce. Primární data pro indukci byla částečně zajištěna prostřednictvím experimentů, které autor prováděl na Masarykově univerzitě. Zejména tuto empirickou část považuji za hlavní vědecký přínos autora.

Obecné připomínky

Při celkovém pohledu na předloženou práci lze konstatovat, že autor přináší velmi rozsáhlý a kvalitní pohled na problematiku veřejných statků a způsobu získávání prostředků na jejich produkci. Zvláštní pozornost je celkem logicky věnována problematice černého pasažéra, resp. faktorům, které ovlivňují rozsah tohoto fenoménu při absenci státního donucení.

Ke kvalitě ani struktuře textu nemám žádné významnější připomínky. Z drobných připomínek, které však nějak významně nesnižují kvalitu práce, lze zmínit opomenutí diskuse konceptu racionality neorakouskou školou (na což reaguji svou otázkou). Dále se domnívám, že používání pojmu „produkce veřejného statku“ např. v kapitole 3 není zcela přesné. Autor se spíše věnuje problematice hledání optimální velikosti produkce či získávání dostatečných příjmů a nikoliv způsobům produkce. To je spíše problematika rozhodování mezi interní a externí produkcí s implikacemi pro ekonomii transakčních nákladů.

Celkové zhodnocení

Předložená habilitační práce představuje velmi kvalitní příspěvek k rozvoji ekonomické vědy nejen v České republice a obsahuje celou řadu nových poznatků získaných jak čistě deduktivní analýzou tak i na základě výsledků vlastního empirického bádání. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na habilitační práce (dle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách). Po úspěšné obhajobě před vědeckou radou Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity proto doporučuji udělit Mgr. Jiřímu Špalkovi, Ph.D. titul docent.

Návrh otázky do diskuse:

- V práci diskutovaný koncept omezené racionality nesdílí některé ekonomické školy. Je možné s ním pracovat například i v paradigmatu neorakouského přístupu k racionalitě, jak ho specifikoval v úvodní části Lidského jednání Ludwig von Mises?

V Praze, 8.5. 2011

doc. Ing. Jan Pavel, Ph.D.

Vysoká škola ekonomická v Praze